

Door Hans Bouma

DEZELFDE ADEM, DEZELFDE AARDE, HETZELFDE LICHT

Modelviering voor het project Scheppingsdagen, zesde dag, dieren en mensen

---

- Zingen: **Een God die leeft en leven doet,**
melodie Lied 265 Liedboek voor de kerken

Een God die leeft en leven doet,
de Schepper van het licht,
de aarde - zie, zij is zeer goed,
iets machtigs wordt verricht.

Een God die leeft en leven deelt,
wat neemt Hij nu ter hand,
Hij scheidt de mens, zijn trots, zijn beeld,
de mens - een geestverwant.

Een God die in een kil heelal
iets weergaloos' begint.
Een plaats waar liefde bloeien zal,
een plaats waar wordt bemind.

Een God die droomt, gelooft voorgoed:
een mens die op Hem lijkt,
een mens die leeft, die liefde doet -
dat wordt het Koninkrijk.

- Stil gebed
- Woord van verwachting en vredegroet
- Credo: **Zoveel meer**

God.
Niet alleen een God van mensen.

Met hoeveel toewijding
schiep Hij ook de dieren,

gaf Hij ook hun zijn adem,
deelde Hij ook hun het leven,
leven van zijn leven mee.

De dieren.
Creaties van zijn hand.

Volwaardige, volop respectabele
medeschepselen.

Wat ons ook scheidt,
zoveel méér verbindt ons:

dezelfde aarde,
dezelfde adem, hetzelfde licht.

Zoveel méér -
dezelfde hemel, dezelfde toekomst.
Dezelfde God.

- Welkom in deze dienst over dieren en mensen, mensen en dieren.
Creaties van God op de zesde scheppingsdag.

- Gebed: **Gij**,
niet alleen een God van mensen,
alsof Gij genoeg aan ons had.

Gij,
ook de God van de dieren.
Hun Schepper. Ook hún Bondgenoot.

Ook in hen uw adem, uw Geest,
uw zegenende creativiteit.

Wat wij zo behoeven:
besef van diepe verbondenheid.

De dieren en wij -
genomen uit dezelfde aarde,
onder de hoede van dezelfde hemel.

Gij, God van de dieren,
ook ónze God. Gij, onze God,
ook de God van de dieren.

Wat wij zo behoeven:
diepe verbondenheid met U.

O Gij,
God van al het geschapene.

- Lezen: **Genesis 1: 24-31**

- Credo: **Eerbied voor het leven**

Geen groter geheim
dan het geheim
dat leven heet,

leven -
creatie van de Levende,
Schepper van hemel en aarde.

Geen groter geloof
dan het geloof
dat kiest voor het leven,

het leven van mensen,
het leven van dieren,
van alles wat adem heeft.

Geloven -
je verbinden aan de Levende,
eerbied voor het leven.

- Zingen: **Wees goed voor deze aarde,**
melodie Lied 174 Liedboek voor de kerken

Wees goed voor deze aarde,
het dier, de boom, de plant,
want alles heeft zijn waarde,
is schepping uit Gods hand.
Wees goed voor al het leven,
het heeft zijn eigen recht,
de Heer gaf het zijn zegen,
Hij is eraan gehecht.

Wees goed voor deze aarde,
zij is Gods eigendom,
God houdt zo van de paarden,
de meren en de zon.
Wees goed voor al het leven,
Gods hart klopt erin mee,
Hij heeft zijn Geest gegeven
aan berg en dal en zee.

- Lezen: **Romeinen 8: 18-23**

- Zingen: Wees goed voor deze aarde,
vertrap en plunder niet,
bework haar en bewaar haar
zoals de Heer gebiedt.
Wees goed voor al het leven,
bezorg de Heer geen smart,
wie doodt, hij werkt God tegen,
hij trapt Hem op het hart.

Meditatie: Zo medemenselijk, zo medeschepselijk
Punten ter overweging

1.

Bijbels gezien komt het dier een zeer respectabele plaats toe. Niet omdat het heilig zou zijn. Met die heidense en uiteindelijk dier-onvriendelijke gedachte rekent Genesis 1 juist krachtig af. Maar omdat het ontspringt aan het scheppende initiatief van God. Als zijn creatie heeft het dier een eigen kwaliteit, een intrinsieke waarde. Het mag er volop zijn. Het heeft recht van bestaan. Het dier heeft de zegen van de Schepper.

2.

Het feit dat het dier zoveel eerder van de partij was dan de mens, verleent het een bijzondere dimensie. Allang voordat de mens op het toneel verscheen, maakten dieren deel uit van de creatuurlijke werkelijkheid. Het dier heeft meer ervaring met de adem van God dan de mens. Een reden extra om het met achting te bejegenen.

3.

God heeft een hechte band met het dier. Veelzeggend in dit opzicht is Psalm 104. Deze hymne, die een structurele eenheid vormt met Psalm 103, bezingt Gods innige bemoeienis met het geschapene, niet het minst met de dieren. In al zijn creaties is God vitaal aanwezig. Overal is zijn adem, zijn Geest (vers 30) voelbaar. Psalm 104, een Pinksterpsalm, onderstreept de heuglijke tijding dat de Geest is uitgestort op 'al wat leeft' (Joel 2: 28). De reikwijdte van het heil is alles- en allenom-vattend.

4.

Zó'n hechte band heeft God met het dier, dat Hij er een verbond mee sluit (Genesis 9: 8-17)- Het dier, dat door de 'boosheid des mensen' bijna was verzwolgen door de oervloed, wordt door God speciaal in bescherming genomen. God is niet alleen de God van Noach, een God van mensen, Hij is ook de God van de dieren, van de aarde. Wie aan het dier komt, komt aan Hem. Wat moet enkel al de bio-industrie Hem onnoemelijk veel leed bezorgen!

5.

Met het dier moet wel het nodige gebeuren, zoals er met héél de natuur het nodige moet gebeuren. Wanneer God zijn beslissende scheppende woorden heeft gesproken, ontbreekt er aan zijn oevre nog iets zeer essentieels. Van liefde, gerechtigheid en vrede is nog geen sprake. De door God geschapen natuur is mooi, maar ook verschrikkelijk. De natuur is ook een slagveld, ook een bloedbad. Alles eet elkaar op. In de natuur heerst het recht van de sterkste. Wat wij het paradijs noemen is niet het einde, maar het begin. De eerste fase in het scenario van de Schepper die, creatief als Hij is, nog heel wat meer in de zin heeft.

6.

Het Koninkrijk, daar gaat het om. Een aarde waar alle tegenstellingen en conflicten zijn opgeheven. Een aarde waar liefde, gerechtigheid en vrede de dienst uitmaken, niet alleen onder mensen, onder volken, ook in de natuur. Profeten zien het al vóór zich: een aarde waar wolf en lam tezamen weiden en de leeuw stro eet als het rund (Jesaja 65:25).

Het is de mens die in dit proces een sleutelrol mag spelen. Als beeld van God weet hij immers wat het is: liefde, gerechtigheid, vrede. Aan hem de taak, de hoge eer om de schepping met deze kwaliteiten te vullen. Reikhalzend ziet de schepping naar déze mens uit, de waarachtige zonen en dochters van God (Romeinen 8: 19).

7.

Voor God, die de mens op aarde heeft te representeren, is niets kenmerkender dan dat Hij kiest vóór het leven en tegen de dood. In Deuteronomium 30: 19 loopt heel de thora uit in het appel: Kies dan het leven. Dat is de roeping van de mens: kiezen voor het leven. In dat engagement komt hij ook tot een authentieke godservaring en bereikt hij zijn ware identiteit.

8.

De keuze voor het leven betreft behalve zijn eigen leven en dat van zijn soortgenoten ook al die andere vormen van leven die God aan zijn zorgen heeft toevertrouwd. Zijn morele horizon is wereldwijd. Ook dieren kunnen op hem rekenen. Zo medemenselijk als hij is, zo medeschepselijk is hij ook. Alles wat adem heeft, moet ervan lusten: van de liefde, de gerechtigheid en de vrede waarmee hij van Godswege is toegerust. Want daar moet zijn keuze voor het leven tenslotte op neerkomen: op liefde, gerechtigheid en vrede. Stap voor stap mag de mens zo samen met de dieren, de natuur, op weg zijn naar het Koninkrijk.

9.

In dit perspectief worden teksten als 'Mens en dier verlost Gij Here' (Psalm 36: 7) en 'De rechtvaardige weet wat toekomt aan zijn vee' (Spreuken 12: 10) doorzichtig. En in dit perspectief leren we ook het zo vaak misverstane woord 'heersen' uit Genesis 1 en Psalm 8 naar waarde schatten. In zijn heerschappij zal de mens de heerschappij van zijn God moeten vertegenwoordigen. En hoe heerst God? Zó dat Hij kiest vóór het leven (met als uiterste consequentie de verzoening) en tégen de dood, De heerschappij van de mens over het geschapene, over de dieren, is ten diepste een kwestie van creatief beheer. Heersen betekent ook hier weer dienen. En als de mens daarin uitblinkt, als hij de minste wil zijn, is hij de meeste. Neemt hij de gestalte van een dienstknecht aan, dan vertoont hij waarlijk vorstelijke allures. Dan is hij met recht 'de kroon van de schepping'.

10.

De westerse cultuur heeft een duidelijk antropocentrisch karakter: alles draait om het belang van de dominerende mens. Hij is de enige die rechten kan laten gelden, dieren zijn rechteloos, ze vallen principieel buiten de ethiek. Er kan van alles met ze gebeuren en er gebeurt dan ook van alles mee. De geschiedenis van het dier is één grote lijdensgeschiedenis. Met als dieptepunt de bio-industrie. Als iets vloekt met de keuze voor het leven, dan wel deze systematische doodsoverproductie.

11.

Wat dringend nodig is: een exodus van het dier uit het Egypte van alle gevangenschap, vernedering, exploitatie. Een exodus bijvoorbeeld uit het Egypte, de hel van de bio-industrie. Wat daar gebeurt - het dier blijft er geen dier bij. In zijn meest fundamentele behoeften wordt het genadeloos gefrustreerd. En blijft de mens die er hoe dan ook van profiteert, er wel mens bij? Of ook: blijft een christen hier wel christen bij? Een exodus van het dier. Een exodus die ontspringt aan precies hetzelfde engagement dat ook tot allerlei andere uittochten inspireerde: kiezen vóór het leven (en daarmee vóór alles wat in dienst staat van het leven) en tégen de dood (en dus tégen alles wat daaraan dienstbaar is). Liefde, gerechtigheid, vrede.

- Zingen: **De mens leeft niet alleen op aarde**, melodie Psalm 146

De mens leeft niet alleen op aarde,
ook dieren zijn door God geschapen,
de mus, de vis, de leeuw, het paard,
God schiep hen allen naar hun aard.
De dieren hebben recht op leven,
God heeft hen met zijn geest gezegend,
Hij houdt zijn oog op hen gericht,
zij spelen voor zijn aangezicht.

Wie zal hen liefdevol beschermen,
zich aan hen geven als een herder,
God gunt de mens de hoge eer
om uit te blinken als hun heer.
Hij zal het beeld zijn van zijn Schepper
wanneer hij hart voor hen zal hebben,
de mens is Gods gelijkenis
als hem Gods schepping heilig is.

O God wees ons toch goedertieren,
wij zijn geen herders voor de dieren,
zij zuchten onder ons geweld,
verslagen ruimen zij het veld.
Heilloos verlopen onze wegen,
de aarde wordt weer woest en ledig,
ontferm' U over al wat leeft,
herschep ons mensen naar uw beeld.

- Gebed: Wat dieren moeten ondergaan
aan pijn, vernederingen, frustraties,
aan lijden, onuitsprekelijk lijden,

het is ten hemel schreiend,
God, hoe moet het U raken.

Als het nu niet de tijd is:
voor een grootscheepse exodus,

een uittocht van de dieren
uit een eeuwenlange slavernij.

God die bevrijdt,
telkens weer bevrijdt -

dat de dieren
het diensthuis verlaten
en eindelijk tot hun recht komen.

Dat ze opademen
in de grazige weiden
en bij de rustige wateren

waarvoor ze geschapen zijn.

- Credo: **Consequent**

Doe je recht
aan je medemensen,
dan ook aan de dieren -

de volgende stap
op de weg die je insloeg,

de weg van recht en vrede,
de weg van de liefde.

Kies je voor het leven,
kies dan ook goed,
kies consequent,

laat je horizon
onbegrensd zijn.

Alleen zó
doe je recht aan jezelf

en aan God,
de Schepper van het leven.

- Collecte

- Zingen: **Hij die onverdeeld**, melodie Psalm 81

Hij die onverdeeld
kiest voor al het leven,
schiep ons naar zijn beeld.
God die partners zoekt,
God die mensen roept
om hun hart te geven.

Mensen die zijn droom
helpen overwinnen,
overal sjaloom.
Mensen Hem gewijd,
vol barmhartigheid,
vaardig in beminnen.

God die op ons hoopt,
eenmaal moet toch komen
wat Gij hebt beloofd.
Zie wij zijn bereid
tot gerechtigheid,
God van wie wij dromen.

- Zegen